

Verkennd Ecologisch onderzoek

Landgoed Duynenwater Eersel





Colofon

Titel	Verkenkend Ecologisch Onderzoek Landgoed Duynenwater Eersel
Status rapport	Concept
Projectnummer	20A002
Datum uitgave	februari 2020
Samengesteld door	Brigit van Dam, adviseur Watersnip Advies John van Gemeren, senior adviseur Watersnip Advies
Foto's	Watersnip Advies
Naam en adres opdrachtgever	Plannen-Makers Abstederdijk 36 3582 BN Utrecht
Contactpersoon opdrachtgever	dhr. C. Vaartjes

Alle auteursrechten ten aanzien van dit rapport worden uitdrukkelijk voorbehouden. Niets uit dit rapport mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook zonder de voorafgaande schriftelijke toestemming van Watersnip Advies, noch mag het zonder een dergelijke toestemming worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het is vervaardigd.

Inhoudsopgave

1	INLEIDING	3
2	LOCATIEBESCHRIJVING	5
2.1	HUIDIGE SITUATIE	5
2.2	PLANNEN	5
3	TOETSINGSKADER.....	7
3.1	EUROPESE RICHTLIJNEN	7
3.2	LANDELIJK NATUURBELEID- EN WETGEVING	7
3.2.1	<i>Wet Natuurbescherming 2017 (Wnb)</i>	7
3.2.2	<i>Natuurnetwerk Nederland</i>	10
3.2.3	<i>Structuurvisie 2010 – Partiele hervorming 2014 provincie Noord-Brabant</i>	11
4	RESULTATEN ONDERZOEK	13
4.1	METHODE.....	13
4.2	FLORA.....	13
4.3	FAUNA	13
4.3.1	<i>Vogels</i>	13
4.3.2	<i>Vissen</i>	15
4.3.3	<i>Amfibieën</i>	15
4.3.4	<i>Reptielen</i>	17
4.3.5	<i>Grondgebonden zoogdieren</i>	17
4.3.6	<i>Vleermuizen</i>	19
4.3.7	<i>Overige soorten</i>	20
5	CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN	21
5.1	CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN	21
5.2	ALGEMENE ZORGPLICHT	22
	BRONNEN.....	23

1 Inleiding

In Landgoed Duynenwater in Eersel is men voornemens de recreatieve functie van het gebied te versterken door o.m. het realiseren van een hotel, staanplaatsen voor campers en uitbreiding van de huidige horeca.

De initiatiefnemer van de voorgenomen plannen dient te verkennen of er mogelijk schadelijke gevolgen zijn voor beschermde natuurwaarden in het plangebied. Daarbij wordt onderscheid gemaakt tussen beschermde planten- en diersoorten en beschermde gebieden.

Concreet betekent het dat nagegaan moet worden of:

- Er overtreding van de verbodsbepalingen voor beschermde soorten plaatsvindt (toetsing Wet Natuurbescherming).
Beschermde plantensoorten mogen niet vernietigd of beschadigd worden. Beschermde diersoorten mogen niet gedood, verwond of opzettelijk verontrust worden. Daarnaast mogen hun nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen niet beschadigd, vernield, uitgehaald, weggenomen of verstoord worden en mogen hun eieren niet vernietigd of vernield worden;
- Er mogelijke significante gevolgen zijn voor beschermde gebieden (toetsing Wet Natuurbescherming);
- Er wezenlijke waarden en kenmerken van het Natuurnetwerk Nederland aangetast worden (Toetsing Natuurnetwerk Nederland, Toepassing Structuurvisie 2010 Provincie Noord-Brabant).

Om te onderzoeken of bovenstaande bepalingen overtreden of aangetast worden dient het plangebied onderzocht te worden, middels een bureaustudie en onderzoek naar de aanwezige flora en fauna door een deskundige op het gebied van ecologie.

In februari 2020 hebben gekwalificeerde medewerkers van Watersnip Advies een Flora- en fauna-inventarisatie verricht in het plangebied. Hierbij werd met name gelet op het voorkomen van beschermde planten- en diersoorten. Daarnaast zijn de verschillende biotopen binnen het plangebied beoordeeld met betrekking tot potentieel voorkomende beschermde soorten.

Dit rapport geeft een overzicht van de voor het plangebied geldende natuurwetgeving, de aanwezigheid van beschermde gebieden in de nabije omgeving en de aanwezige en verwachte flora en fauna in het plangebied. Vervolgens wordt aangegeven of er bij het realiseren van de voorgenomen plannen schade verwacht wordt aan beschermde soorten. Met het oog op de algemene zorgplicht, die geldt voor alle planten- en diersoorten, worden waar mogelijk maatregelen beschreven, gericht op het voorkomen van schade.

In het samenvattende schema op de volgende pagina wordt aangegeven of er overtreding plaatsvindt aan beschermde planten- en diersoorten en beschermde gebieden.

Schematisch overzicht van de resultaten

Natuurgebieden	Gevolgen
Natura2000	
- Habitattypen	Natura2000-gebieden Leenderbos, Groote Heide & De Plateaux en Kempenland-West hebben habitattypen die zijn aangewezen als stikstofgevoelig. Voor de nieuwe ontwikkeling dient daarom getoetst te worden of er sprake is van stikstof depositie op de natuurgebieden.
- Soorten	Nee
NNN-gebieden	Nee
Structuurvisie Noord-Brabant	Nee

Soortgroep	Overtreding verbodsbepalingen
Algemeen	Voor de beschermde soorten, Bruine kikker, Kleine watersalamander, Bastaardkikker, Gewone pad, Aardmuis, Bosmuis, Dwergmuis, Dwergspitsmuis, Egel, Haas, Huisspitsmuis, Konijn, Ondergrondse woelmuis, Ree, Tweekleurige bosspitsmuis, Veldmuis, Vos en Wezel geldt een algemene vrijstelling in het kader van de Wet Natuurbescherming door de provincie Noord-Brabant. Er hoeft voor deze soorten geen ontheffing aangevraagd te worden. Wel dient voor deze soorten de algemene zorgplicht in acht genomen te worden.
Vogels	Nee. Indien bomen en struiken verwijderd worden, dient dit bij voorkeur buiten het broedseizoen van vogels te gebeuren, zodat overtreding van de Wet natuurbescherming wordt voorkomen. Het broedseizoen loopt globaal van 15 maart tot 15 juli. De Wnb hanteert echter geen standaard periode voor het broedseizoen; van belang is of een nest bewoond is. Indien een bewoond nest wordt aangetroffen, mogen er geen werkzaamheden uitgevoerd worden die het nest verstoren. Vogelnesten die jaarrond beschermd worden door de Wnb, zijn niet aangetroffen of te verwachten binnen het plangebied. Voor aanvang van werkzaamheden tijdens het broedseizoen dient een terzake kundige een inspectie uit te voeren ten aanzien van eventuele broedende vogels.
Jaarrond beschermde nesten	Nee
Vissen	Nee
Amfibieën	Nee
Reptielen	Nee
Zoogdieren	Nee
Vleermuizen	Nee
Overige soorten	Nee

2 Locatiebeschrijving

2.1 Huidige situatie

Het plangebied ligt in de kilometervakken met de Amersfoortse coördinaten: 150,376, 151, 376.

Het plangebied waar veranderingen voorzien zijn, concentreert zich rond de reeds bestaande horecagebouw aan de noordkant van de plas. Hier bevindt zich een strand met ligweides en kledruimtes. Op de ligweides staan enkele groepen met bomen. Het strand strekt zich uit in zowel westelijke richting als in oostelijke richting.

Er is een werkloos en parkeergelegenheid voor de gasten van de horecagelegenheid.

Het horecagebouw is opgetrokken uit bakstenen met veel glas. Met name aan de strandkant (noordoost) bestaat de gevel uit ramen en openslaande deuren. Aan deze kant van het gebouw bevindt zich een hoger gelegen terras. Het steile dak van het gebouw bestaat uit dakpannen. Tevens is er een dakterras aanwezig.

Aan de noordkant wordt het plangebied begrensd door een bosgebied. Aan de noordkant van het bos bevindt zich parkeerterrein voor de recreanten. Het gebied wordt ontsloten door een weg die vanaf het parkeerterrein in het noorden, naar het horecagebouw loopt en vervolgens doorloopt in westelijke richting.



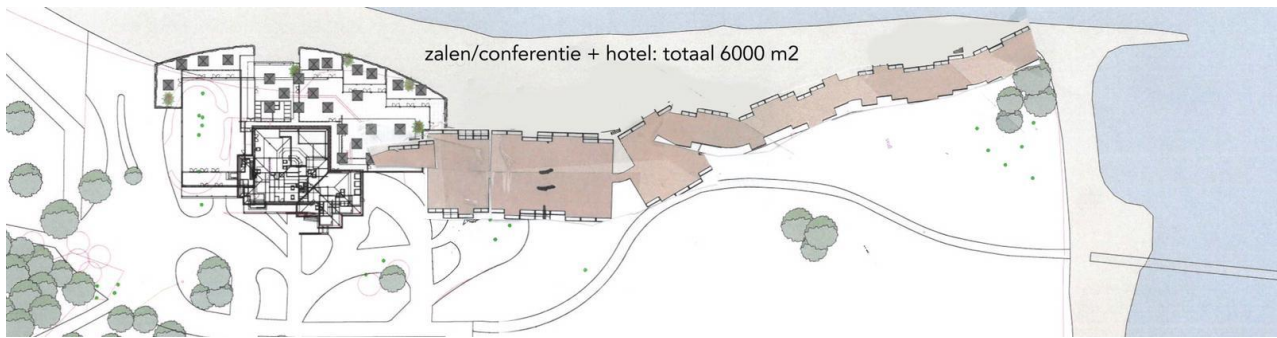
Figuur 1: Plangebied (rode contour)

2.2 Plannen

De initiatiefnemer is voornemens de reactieve functies van het gebied te versterken. De activiteiten concentreren zich aan de westkant van het gebied, nabij het reeds aanwezige horecagebouw. Een eerder geplande evenementenhal aan de noordkant van het plangebied komt te vervallen. Binnen het plangebied worden de volgende voorzieningen gerealiseerd:

- Het realiseren van een hotel aan het strand, met ongeveer 100 kamers;
- Het realiseren van staanplaatsen voor campers langs het water;
- Het uitbreiden van het huidige cafe-restaurant, Standhuis Zuyver, met 4 nieuwe zalen;
- Het versterken van de groene en landschappelijke kwaliteiten aan de zuidoostkant van het landgoed.

Er wordt geen nieuwe toegangsweg naar de camperplaatsen gerealiseerd. De bestaande route via het horecagebouw blijft behouden. Op de locatie voor het hotel worden een groep van zes en een groep van zeven bomen gekapt.



Figuur 2: Bovenaanzicht uitbreiding horeca en nieuw te bouwen hotel

LANDGOED
Duynenwater



Figuur 3: Overzicht situering uitbreiding horeca, hotel en camperplaatsen

3 Toetsingskader

3.1 Europese richtlijnen

Binnen de Europese Unie vormen de Natura2000-gebieden een netwerk van beschermde natuur. Het doel van deze gebieden is het behoud van de biodiversiteit in Europa. Het beschermen van kwetsbare planten en dieren en hun leefgebieden is hierbij het uitgangspunt. Deze richtlijnen zijn in Europa uitgewerkt in de Vogel- en Habitatrichtlijn. In de Nederlandse wetgeving zijn deze geïmplementeerd in de Wet Natuurbescherming. Deze wet is van kracht geworden op 1 januari 2017.

3.2 Landelijk natuurbeleid- en wetgeving

3.2.1 Wet Natuurbescherming 2017 (Wnb)

In de Wet Natuurbescherming zijn per 1 januari 2017 drie wetten opgenomen, te weten de *Natuurbeschermingswet*, *Flora- en faunawet* en *Boswet*.

Natura2000-gebieden

In Nederland zijn gebieden aangewezen als speciale beschermingszones. Deze gebieden vallen onder de Vogelrichtlijn en/of de Habitatrichtlijn en worden aangeduid als Natura2000-gebieden. Voor deze gebieden zijn instandhoudingsdoelen geformuleerd. Per provincie is het college van Gedeputeerde Staten verantwoordelijk voor het treffen van instandhoudingsmaatregelen en passende maatregelen. Tevens heeft de provincie de bevoegdheid om bijzondere landschappen of bijzondere provinciale natuurgebieden aan te wijzen, mits deze niet reeds onder een Natura2000-gebied vallen.

Activiteiten die mogelijk negatieve gevolgen hebben voor de kwaliteit van de natuurlijke habitats, of habitats van soorten kunnen verslechteren of een significant verstorend effect zouden kunnen hebben op aangewezen soorten binnen een gebied, zijn vergunningsplichtig.

Soorten

De soortenbescherming is bedoeld om in het wild levende planten- en diersoorten te beschermen als er werkzaamheden plaatsvinden in en rond het leefgebied van een soort. In de Wet Natuurbescherming worden drie beschermingsregimes onderscheiden; Europees beschermde soorten vallen onder:

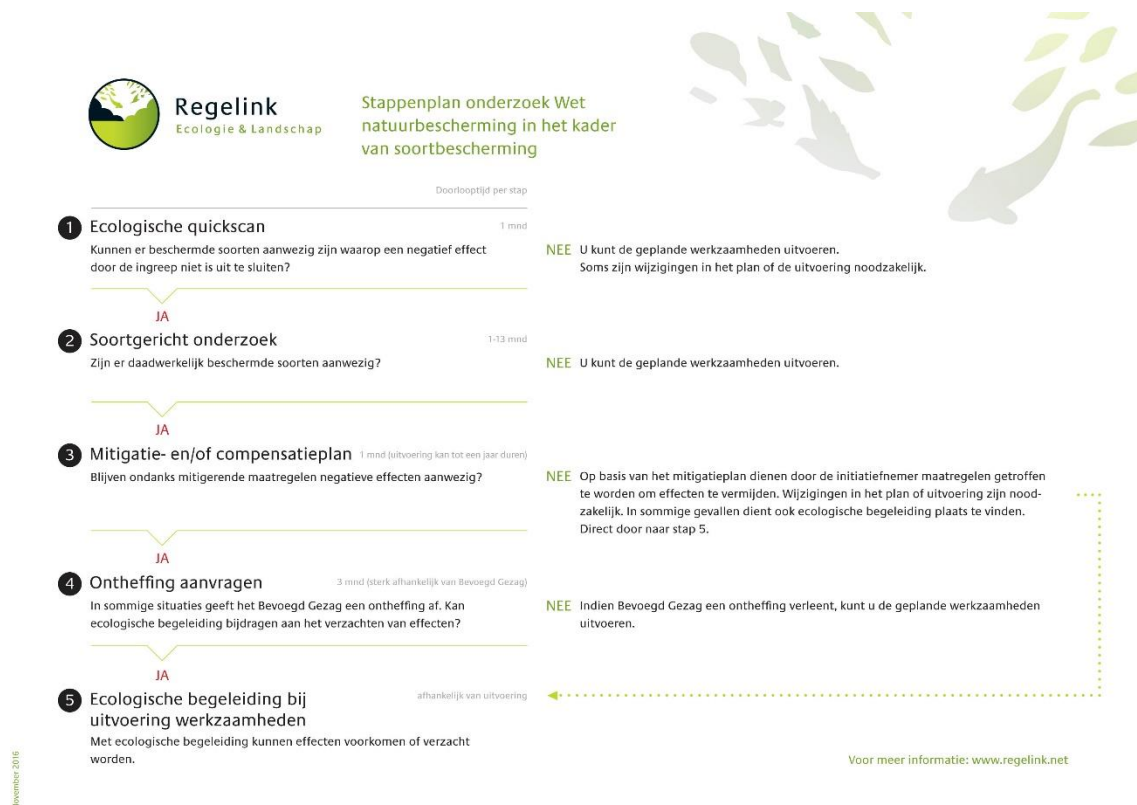
- a. beschermingsregimes soorten "Vogelrichtlijn" (wnb-vrl) en
- b. beschermingsregime soorten "Habitatrichtlijn" (wnb-hrl);
- c. beschermingsregime "andere soorten" (wnb- andere soorten) is voor de Nationaal beschermde soorten.

Werkzaamheden die schade kunnen veroorzaken aan soorten zijn, o.a; (ver)bouwen, slopen, of wegen aanleggen, water dempen en graven. Voor werkzaamheden die geen schade veroorzaken aan beschermde soorten, hoeft vooraf niets geregeld te worden. Als het echter onmogelijk is om schade aan beschermde soorten te voorkómen, dan moet vooraf bepaald worden of er een vrijstelling geldt of dat er een ontheffing moet worden aangevraagd. De voorwaarden verbonden aan een vrijstelling of ontheffing zijn afhankelijk van de mate van bescherming van de planten- en diersoorten die binnen het plangebied voorkomen.

Wanneer in geval van ruimtelijke ontwikkeling en inrichting schade ontstaat aan beschermde planten en dieren, is het mogelijk te werken met een goedgekeurde gedragscode die

toepasbaar is voor de geplande activiteiten en de aangetroffen soorten. Indien dit niet het geval is en er schade ontstaat aan beschermde soorten dient een ontheffing te worden aangevraagd. Ontheffingen worden aangevraagd bij de provincie. De voorwaarden verbonden aan een vrijstelling of ontheffing zijn afhankelijk van de mate van bescherming van de planten- en diersoorten die binnen het plangebied voorkomen. Een ontheffing wordt alleen toegekend als de werkzaamheden het voortbestaan van de soort niet in gevaar brengen.

Het integreren van ecologische maatregelen in het plan kan een ontheffingsaanvraag voorkomen. Hierbij gaat het om het consolideren van het leefgebied van populaties. Deze maatregelen dienen voorafgaande aan de werkzaamheden uitgevoerd te worden om zo de functionaliteit van het plangebied voor de beschermde soort(en) ten allen tijden te behouden. Het gaat daarbij dus om het voorkómen van schade (zie figuur 4). Deze ecologische maatregelen dienen opgesteld te worden door of in samenwerking met een ter zake kundige.



Figuur 4: Stappenplan onderzoek Wet natuurbescherming (Bron: www.regelink.net)

In het kader van de Wet natuurbescherming zijn alle vogels beschermd. Tijdens het broedseizoen zijn de nesten van alle vogels beschermd en mogen niet verontrust worden. Nesten van sommige vogelsoorten zijn jaarrond beschermd. Ten aanzien van jaarrond beschermde nesten onderscheidt de Wnb vijf categorieën: nesten die buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats (1), nesten van koloniebroeders die jaarlijks dezelfde vaste broedplaats hebben (2), nesten van vogels die niet in kolonie broeden maar wel jaarlijks dezelfde vaste broedplek hebben (3), nesten van vogels die jaarlijks gebruik maken van hetzelfde nest (4) en ten slotte nesten van vogels die geneigd zijn

terug te keren naar de broedplek van het vorige jaar, maar wel flexibel genoeg zijn om zich elders te vestigen indien nodig (5). De nesten van de vogelsoorten van categorie 1 t/m 4 zijn jaarrond beschermd. De nesten van de soorten in categorie (5) zijn jaarrond beschermd als er onvoldoende alternatieven zijn of als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen.

Algemene zorgplicht (artikel 1.11)

Voor Natura2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor in het wild levende planten- en diersoorten geldt de algemene zorgplicht. Deze bepaalt dat een ieder die weet dat zijn of haar handelen nadelige gevolgen kan hebben voor Natura2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en flora en/of fauna, deze handelingen achterwege dient te laten, of verplicht is om maatregelen te nemen (voor zover redelijkerwijs kan worden gevraagd) die deze negatieve gevolgen zoveel mogelijk voorkomen, beperken of ongedaan maken. De zorgplicht kan gezien worden als algemene fatsoenseis die voor iedereen geldt.

Houtopstanden, hout en houtproducten

Het is verboden om een houtopstand buiten de grenzen van de bebouwde kom geheel of gedeeltelijk te kappen, zonder hier voorafgaande aan de werkzaamheden melding van te doen bij Gedeputeerde Staten. Indien er houtopstand gekapt moet worden geldt er een herplantplicht.

Let wel, hakhoutbeheer geldt als bestendig beheer. Het gaat om kappen ter verwijdering op korte of langere termijn.

Toetsing Wet Natuurbescherming 2017

Het landgoed Duynenwater maakt geen onderdeel uit van een Natura2000-gebied of bijzondere provinciale natuurgebied. Het dichtstbijzijnde Natura2000-gebied, Leenderbos, Groote Heide & De Plateaux ligt op 2,2km ten zuidoosten van het plangebied. Het Natura2000-gebied Kempenland-West ligt 3,7km noord-noordwest van het plangebied. Beide Natura2000-gebieden hebben habitattypen, zoals o.m. Stuifzandheiden met struikhei, Zwakgebufferde vennen, Zure vennen, Droge heide en Vochtige Heide, die zeer gevoelig zijn voor stikstof. Of er bij de geplande ontwikkeling norm overschrijdende stikstofdepositie plaats zal vinden zal middels een stikstofberekening onderzocht worden.

Doelsoorten van het Natura2000-gebied Leenderbos, Groote Heide & De Plateaux zijn, Drijvende waterweegbree, Gevlekte witsnuitlibel, Kamsalamander, Kleine modderkruiper, Boomleeuwerik, Nachtzwaluw en Roodborsttapuit.

Doelsoorten van Natura2000-gebied Kempenland-West zijn, Drijvende waterweegbree, Kleine modderkruiper.

Een deel van deze doelsoorten komt uitsluitend voor binnen het Natura2000-gebied. Andere soorten, zoals bijv. de vogels foerageren ook in de bredere omgeving van het Natura2000-gebied. Het plangebied is geschikt als foerageergebied voor foeragerende vogels. De werkzaamheden concentreren zich in een gebied dat nu al reeds gebruik wordt voor horeca en recreatie. En waar de cultuurdruk te hoog is voor deze vogels om geschikt te zijn als foerageergebied. De overige delen van het gebied kunnen wel geschikt zijn en blijven ongemoeid. Waardoor er volgende foerageergebied aanwezig blijft voor deze soorten.

Negatieve effecten op de doelsoorten van de Natura2000-gebieden zijn derhalve niet aan de orde.

Een uitgebreide beschrijving van de flora en fauna binnen het plangebied is te vinden in hoofdstuk 4.

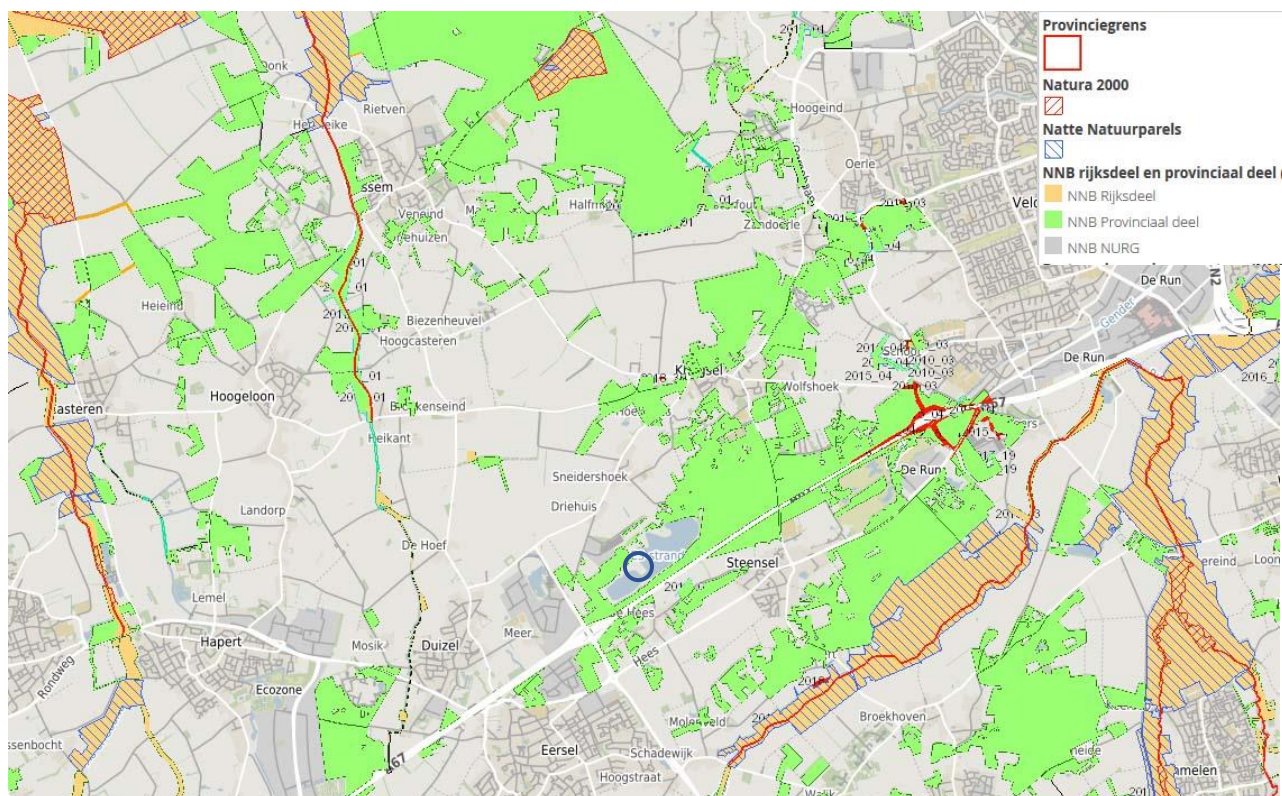
Er is geen sprake van de kap van houtopslag van meer dan 10 are. De herplantplicht in het kader van de Wet Natuurbescherming is daarom niet aan de orde.

3.2.2 Natuurnetwerk Nederland

Het Natuurnetwerk Nederland in de wet benoemd als de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) is een netwerk van natuurgebieden in Nederland om de biodiversiteit te behouden en te versterken. Via dit netwerk kunnen planten en dieren zich verspreiden, waardoor de kans op uitsterven verkleind wordt. De NNN bestaat uit:

- Natura 2000 gebieden;
- bestaande natuurgebieden, zoals de Nationale Parken;
- gebieden waar nieuwe natuur aangelegd wordt;
- landbouwgebieden, die beheerd worden volgens agrarisch natuurbeheer en;
- grote wateren, zoals meren, rivieren, de kustzone van de Noordzee en Waddenzee.

De Ecologische Hoofdstructuur (EHS) is geïntroduceerd in het Natuurbeleidsplan van 1990, en via de planologische kernbeslissing Nota Ruimte van de voormalige Ministeries van VROM, LNV, V&W en EZ (2006) voortgezet in de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte, opgesteld door het Ministerie van I&M (2012). In 1995 werden de doelsoorten en natuurdoeltypen gedefinieerd, die in 2000 werden doorgevoerd in de provinciale plannen. Vanaf 2014 zijn de provincies verantwoordelijk voor de uitvoering van de NNN.



Figuur 5: Ligging plangebied (blauwe contour) t.o.v. natura2000 en NNN-gebieden
(bron: <https://kaartbank.brabant.nl/viewer/app/ntuurbeheerplan>)

De natuur in de NNN is beschermd middels een 'nee, tenzij'-regime. Binnen de NNN zijn nieuwe projecten, plannen en handelingen met een significant negatief effect op de wezenlijke kenmerken en waarden van de NNN niet toegestaan, tenzij er sprake is van een groot openbaar belang en reële alternatieven ontbreken. Eventuele schade moet zoveel mogelijk worden gemitigeerd en/of gecompenseerd.

Toetsing Natuurnetwerk Nederland

Het plangebied ligt niet in NNN-gebied (zie figuur 5). Ook zijn er geen bijzondere landschapselementen aanwezig in het plangebied. De nieuwe ontwikkelingen zijn gesitueerd in een gebied buiten de grenzen van het NNN-gebied. Er vinden geen veranderingen plaats aan het aanwezige NNN-gebied. De reeds bestaande recreatieve functie van het gebied blijft behouden. Hierdoor zal er geen schade ontstaan aan het aanwezige NNN-gebied.

2.2.3. Structuurvisie 2010 – Partiele hervorming 2014 provincie Noord-Brabant

In de Structuurvisie 2010 wordt beschreven hoe omgegaan wordt met de groenblauwe structuur van de provincie Noord-Brabant. Deze structuurvisie is geldig tot 2025.

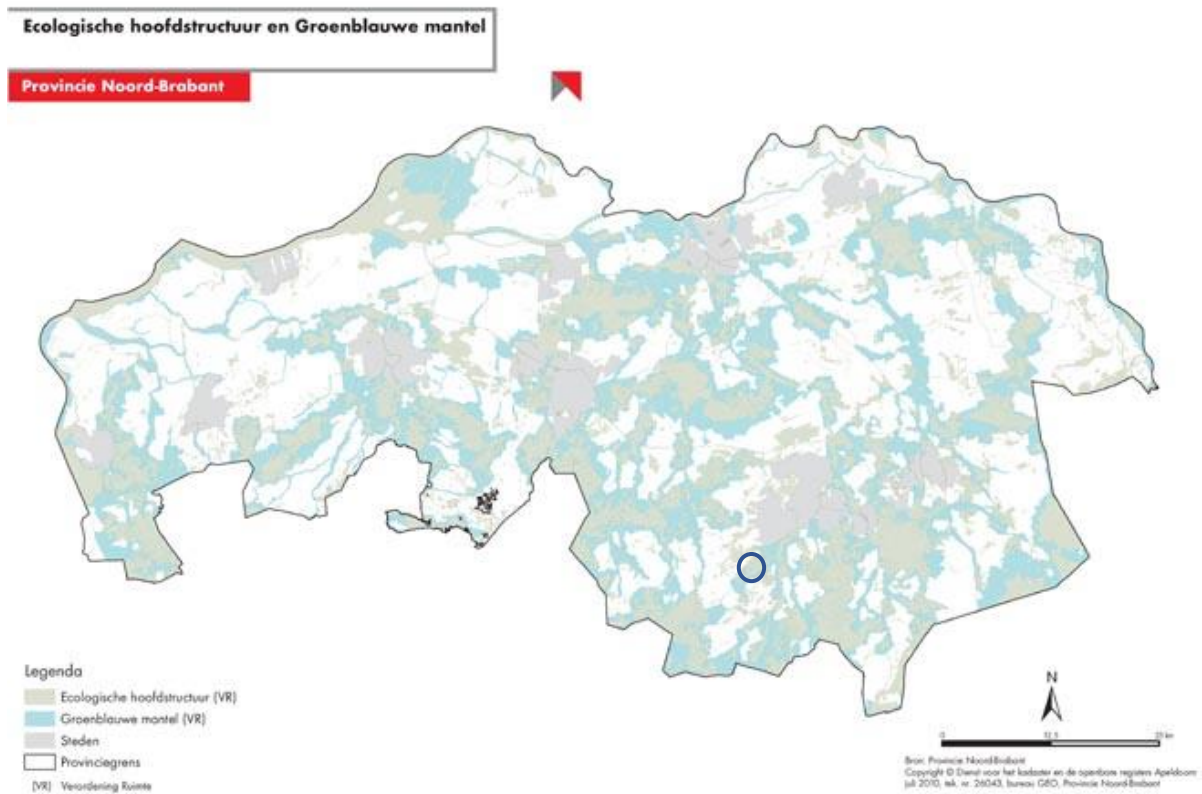
“De groenblauwe structuur omvat de samenhangende gebieden in Noord-Brabant, waaronder de ecologische hoofdstructuur, waar natuur- en waterfuncties behouden en ontwikkeld worden. De structuur bestaat voornamelijk uit beken en andere waterlopen en uit bos- en natuurgebieden. Daarnaast liggen ook gebieden met een andere functie (zoals agrarisch of recreatie) binnen de groenblauwe structuur, als die gebieden van belang zijn voor de natuur- en waterfuncties”. (*Structuurvisie 2010*).

Belangrijke uitgangspunten zijn:

- Een positieve ontwikkeling van de biodiversiteit;
- Een robuuste en veerkrachtige structuur;
- De natuurlijke basis en landschappelijke contrasten versterken
- De gebruikswaarde van natuur en water verbeteren.

Toetsing Structuurvisie 2010 provincie Noord-Brabant

Uit figuur 5 blijkt dat het plangebied onderdeel is van de in de Structuurvisie aangewezen Groenblauwe structuur. De geplande werkzaamheden zullen hierdoor geen schade veroorzaken aan de Groenblauwe structuur, die behouden blijft en waar geen werkzaamheden in gepland zijn.



Figuur 6: Kaart Groenblauwe mantel provincie Noord-Brabant

4 Resultaten onderzoek

4.1 Methode

Voordat begonnen is met het verkennend veldonderzoek, is een korte, grondige bureaustudie uitgevoerd, waarbij diverse internetsites, relevante artikelen en verspreidingskaarten (o.a. RAVON) zijn geraadpleegd, om te bepalen welke beschermde planten- en diersoorten in het plangebied zouden kunnen voorkomen. De bureaustudie dient ertoe een meer gerichte, effectieve en efficiënte veldinventarisatie te kunnen uitvoeren.

Op vrijdag 7 februari 2020 hebben gekwalificeerde medewerkers van Watersnip Advies een Flora- en fauna-inventarisatie gedaan in het plangebied. Tevens is tijdens de inventarisatie een indicierend vooronderzoek uitgevoerd met betrekking tot vleermuizen. Hierbij is middels de checklist van het Vleermuisprotocol van de Gegevensautoriteit Natuur geïnventariseerd welke functies het plangebied ten aanzien van vleermuizen zou kunnen vervullen.

4.2 Flora

Op de ligweides in het gebied staan verschillende bomen, zoals Berk, Beuk, Grove den en Zomereik. Er is geen onder begroeiing in de vorm van struiken aanwezig. Op de locatie waar het nieuwe hotel gepland is staat twee groepen met vitale beuken met een doorsnede van 35-40cm. In het gras van de ligweides groeit o.m. Vlasbekje en Reigersbek. Ook staan er verschillende soorten mossen, zoals Bekerkorstmos en Duinsterretje. In het water zijn enkele locaties met Schedefonteinkruid waargenomen. In de tuin rond de horecagelegenheid staan vooral sierstruiken en siergrassen.

Er zijn binnen het plangebied geen beschermde plantensoorten aangetroffen. Er is binnen het plangebied ook geen geschikt biotoop aanwezig voor beschermde plantensoorten, die vaak specifieke eisen stellen aan hun leefomgeving. Het beheerregiem van frequent gazonmaaien biedt geen kansen voor bijzondere planten. Beschermde plantensoorten worden daarom niet verwacht binnen het plangebied.



Figuur 7: Watervegetatie van fonteinkruiden

4.3 Fauna

4.3.1 Vogels

Tijdens de inventarisatie zijn verschillende algemene vogelsoorten waargenomen in de omgeving van het plangebied, zoals Grote bonte specht, Kauw en Vink. In het water van de plas is de Nijlgans waargenomen. Alle vogels zijn beschermd in het kader van de Wet Natuurbescherming. De nesten van alle vogels zijn tijdens het broedseizoen beschermd en mogen niet opzettelijk verontrust worden. In de meest zuidwestelijke beuk op de beoogde locatie voor het hotel is het nest van de Houtduif waargenomen. Ook in een boom naast de

werklods is een duivennest aangetroffen. Vanwege het moment van het veldbezoek, buiten het broedseizoen, zijn er geen broedende vogels aangetroffen.



Figuur 8: Locatie nieuwe hotel



Figuur 9: Bestaande horecagebouw en locatie nieuwe hotel



Figuur 10: Zijde van het gebouw waar uitbrieding plaats gaat vinden



Figuur 11: Inspectie van het dak



Figuur 12: Locatie camperplaatsen



Figuur 13: Eén van de recreatiestranden langs de plas

Nesten van enkele vogelsoorten, zoals Gierzwaluw, Huismus en verschillende uilensoorten, zijn jaarrond beschermd. De Gierzwaluw en Huismus zijn voor hun broedlocaties afhankelijk van menselijke bebouwing. Deze soorten maken hun nesten onder de dakpannen van gebouwen. Het dak van de horecagelegenheid is niet toegankelijk voor de Gierzwaluw en Huismus. Voor de Gierzwaluw zijn er geen invliegopeningen aangetroffen. De eerste rij dakpannen heeft een dichte kant, waardoor daar ook geen vogels kunnen invliegen. Voor de Huismus geldt hetzelfde. Daarnaast is er geen dakgoot aanwezig, die de Huismus kan gebruiken om onder de dakpannen te komen. Gierzwaluw en Huismus broeden bij voorkeur in een bewoonde omgeving. Het plangebied voldoet niet aan dit kenmerk. De aanwezigheid van nesten van de Gierzwaluw en Huismus onder het dak van de horecagelegenheid kan worden uitgesloten.

In de directe omgeving van het plangebied kunnen uilen en/of roofvogels aanwezig zijn. En het plangebied is geschikt als leef- en foerageergebied voor uilen en/of roofvogels. In de bomen binnen het plangebied zijn echter geen nesten of roestplaatsen aangetroffen. De aanwezigheid van jaarrond beschermde nesten van uilen en/of roofvogels kan worden uitgesloten.

4.3.2 Vissen

Uit de bureaustudie blijkt dat de beschermde Beekprik (wnb-andere soorten / Rode lijst status 'bedreigd') voorkomt in de wijdere omgeving van het plangebied (1-5km).

De Beekprik komt vooral voor in riviersystemen die op de Noordzee, Baltische Zee en Oostzee afwateren. De soort leeft net name in beken en kleine rivieren met een goede waterkwaliteit. Het water binnen het landgoed heeft een gesloten watersysteem. Er zijn geen beken of kleine rivieren die geschikt zijn als leefgebied voor de Beekprik. De aanwezigheid van deze soort binnen het plangebied kan worden uitgesloten.

4.3.3 Amfibieën

Tijdens de veldinventarisatie zijn geen beschermde amfibieën aangetroffen binnen het plangebied. Uit de bureaustudie blijkt dat Bruine kikker en Kleine watersalamander (beide wnb-andere soorten) voorkomen in de directe omgeving van het plangebied (0-1km). Bastaardkikker en Gewone pad (wnb-andere soorten) komen voor in de wijdere omgeving van het plangebied (1-5km). Voor deze soorten geldt een algemene vrijstelling in het kader van de Wet Natuurbescherming in de Provincie Noord-Brabant.

Uit de bureaustudie blijkt dat de Alpenwatersalamander (wnb-andere soorten / Rode lijst status 'thans niet bedreigd') voorkomt in de directe omgeving van het plangebied (0-1km). De beschermde Vinpootsalamander (wnb-andere soorten / Rode lijst status 'kwetsbaar'), Heikikker (wnb-hrl / Rode lijst status 'thans niet bedreigd'), Kamsalamander (wnb-hrl / Rode lijst status 'kwetsbaar'), Knoflookpad (wnb-hrl / Rode lijst status 'bedreigd') en Poelkikker (wnb-hrl / Rode lijst status 'thans niet bedreigd') komen voor in de wijdere omgeving van het plangebied (1-5km).



Figuur 14: Bomengroep binnen het plangebied

De Alpenwatersalamander leeft voornamelijk in bosrijke gebieden met zowel loof- als naaldbomen. Het plangebied is niet geschikt als leefgebied voor de Alpenwatersalamander. Op de locatie van de beoogde uitbreiding zijn geen loof- en naaldbossen aanwezig. Hier is ook geen geschikt water aanwezig, dat gebruikt kan worden voor de voortplanting. De aanwezige zandwinningsplas is te diep. Omdat er wel bossen en water aanwezig is in de directe omgeving van het plangebied kan de Alpenwatersalamander incidenteel waargenomen worden binnen het plangebied. Er verdwijnt echter geen leef- en voortplantingsgebied. Hierdoor zal er geen schade ontstaan aan de gunstige staat van instandhouding van de populatie alpenwatersalamanders.

De Vinpootsalamander komt voor in heidegebieden op hogere zandgronden en in Zuid-Limburg in het heuvellandschap. De Vinpootsalamander plant zich voort in zwakzure, permanente vennen, plassen, bronpoeltjes, bospoelen, drinkpoelen en zwakstromende beekjes. De tolerantie voor zuur water (tot pH4) is vrij groot. Het plangebied voldoet niet aan de specifieke eisen die de Vinpootsalamander stelt aan zijn leefgebied. Het ontbreekt er aan geschikte poelen en vennen. De diepe zandwinningsplas is ongeschikt als voortplantingslocatie. Hierdoor kan de aanwezigheid van de Vinpootsalamander binnen het plangebied worden uitgesloten.

De Heikikker komt voor in o.a. vochtige heidegebieden en hoog- en laagveengebieden. Hij geeft de voorkeur aan schrale omstandigheden. Voor de voortplanting is hij afhankelijk van ondiep zuur (pH 4 – 5,5) water met oevervegetatie. Verder moet er voldoende ruige en structuurrijke vegetatie aanwezig zijn waar deze kikker kan schuilen tegen predators. Binnen het plangebied is geen water met ruige en structuurrijke vegetatie aanwezig. Er zijn geen vochtige heidegebieden, hoog- en laagveengebieden aanwezig. Hierdoor voldoet het plangebied niet aan de specifieke eisen die de Heikikker stelt aan zijn leefgebied. De aanwezigheid van deze soort binnen het plangebied kan worden uitgesloten.

Het biotoop waarin de Kamsalamander zich voortplant bestaat uit matig voedselrijke tot voedselrijke wateren en poelen met stilstaand water en een rijke watervegetatie. Verder heeft deze soort de voorkeur voor landschappen met bospercelen, heggen en struwelen. Binnen het plangebied zijn geen voortplantingswateren aanwezig met rijke watervegetaties. Ook bossen en heggen ontbreken. De directe omgeving van het plangebied met het bosgebied kan wel geschikt zijn als leefgebied voor deze soort. Incidenteel kan de Kamsalamander voorkomen binnen het plangebied. Er verdwijnt echter geen leef- en voortplantingsgebied. Hierdoor zal er geen schade ontstaan aan de gunstige staat van instandhouding van de populatie kamsalamanders.

De Knoflookpad komt met name voor op zandgronden, zoals in Limburg, Noord-Brabant, Gelderland, overijssel en Drenthe. De soort komt voor in riviergebieden en beekdalen. Voor de voortplanting zoekt deze soort overstromende, rustige wateren of rivierduinen. Ook in verrijkte vennen en aan de rand van beek- en rivierdalen komt deze soort voor. Extensief gebruikte zandige landbouwgronden kunnen ook geschikt zijn als leefgebied voor deze soort. Het plangebied voldoet niet aan de specifieke eisen van de Knoflookpad. Er is geen sprake van rustige wateren of rivierduinen. De aanwezigheid van deze soort binnen het plangebied kan worden uitgesloten.

De Poelkikker heeft een voorkeur voor voedselarm, schoon water, bijv. zwak zure, stilstaande wateren in bos- en heidegebieden op de hogere zandgronden of vennen, poelen en watergangen in hoogveengebieden. De oevers moeten goed begroeid zijn, zodat de Poelkikker kan foerageren en schuilen. Binnen het plangebied zijn geen geschikte poelen met

oeverbegroeiing aanwezig. De diepe zandwinningsplas is ongeschikt als voortplantingslocatie. Hierdoor voldoet het plangebied niet aan de specifieke eisen die de Poelkikker stelt aan zijn leefgebied. De aanwezigheid van deze soort binnen het plangebied kan worden uitgesloten.

4.3.4 Reptielen

Tijdens de inventarisatie zijn geen beschermde reptielen aangetroffen. Uit de geraadpleegde verspreidingskaarten blijkt de beschermde Levendbarende hagedis (wnb-andere soorten / Rode lijst status 'gevoelig') voorkomt in de directe omgeving van het plangebied (0-1km). De beschermde Hazelworm (wnb-hrl / Rode lijst status 'thans niet bedreigd') en Gladde slang (wnb-hrl / Rode lijst status 'bedreigd') komen voor in de wijdere omgeving van het plangebied.

De Levendbarende hagedis heeft de voorkeur voor heide- en hoogveengebieden. Deze soort leeft in open bossen en ruige graslanden en komt ook voor in bermen van wegen en in de duinen. Deze vochtminnende soort wordt veel aangetroffen op oevers en in vochtige terreinen. Binnen het plangebied zijn geen vochtige terreinen, open bossen en ruige graslanden aanwezig. Het plangebied bestaat uit strakke gazons. Hierdoor voldoet het plangebied niet aan de specifieke eisen die de Levendbarende hagedis stelt aan zijn leefgebied. De aanwezigheid van deze soort binnen het plangebied kan worden uitgesloten.

De Hazelworm is een pootloze hagedis. Hij leeft bij voorkeur in bossen, bosranden, houtwallen, heide en weg- en spoorbermen. In mei is de grootste kans om ze zonnend waar te nemen. Ze verschuilen zich de rest van het jaar ondergronds, onder heidestruiken of in bladlagen. Binnen het plangebied zijn geen bossen of houtwallen aanwezig. Dit maakt het plangebied ongeschikt als leefgebied voor deze soort. In de directe omgeving zijn wel bossen aanwezig die geschikt zijn als leefgebied voor de Hazelworm. Hier vinden geen werkzaamheden plaats. De Hazelworm kan daardoor mogelijk incidenteel voorkomen binnen het plangebied. Er gaat echter geen geschikt leefgebied voor deze soort verloren. Er zal daarom geen schade ontstaan aan de gunstige staat van instandhouding van de populatie hazelwormen.

De Gladde slang is een soort die leeft op zangronden, hoge heidegebieden, hoge delen van hoogveengebieden, open bossen en jonge bossen op zandgrond. De soort komt ook voor op kalkgraslanden en in kalkgroeven in het zuiden van Limburg. Binnen het plangebied is geen geschikt leefgebied aanwezig door de afwezigheid van heidegebieden en bossen. Het is mogelijk dat de Gladde slang voorkomt in de bossen in de directe omgeving van het plangebied. Deze blijven behouden. Hierdoor zal er geen schade ontstaan aan de gunstige staat van instandhouding van de populatie gladde slangen.

4.3.5 Grondgebonden zoogdieren

Uit de bureaustudie blijkt dat er meerdere zoogdiersoorten voorkomen in en rond het plangebied, zoals Aardmuis, Bosmuis, Dwergmuis, Dwergspitsmuis, Egel, Haas, Huisspitsmuis, Konijn, Ondergrondse woelmuis, Ree, Tweekleurige bosspitsmuis, Veldmuis, Vos en Wezel (allen wnb-andere soorten) (0-1km). Voor deze soorten geldt een algemene vrijstelling in het kader van de Wet natuurbescherming in de provincie Noord-Brabant.

Uit de bureaustudie blijkt dat de beschermde Bunzing (wnb-andere soorten), Eekhoorn (wnb-andere soorten / Rode lijst status 'thans niet bedreigd') en Steenmarter (wnb-andere soorten / Rode lijst status 'thans niet bedreigd') voorkomen in de directe omgeving van het plangebied (0-1km). De beschermde Hermelijn (wnb-andere soorten / Rode lijst status

‘gevoelig’), Wild zwijn (wnb-andere soorten / Rode lijst status ‘thans niet bedreigd’) en Bever (wnb-hrl, Rode lijst status ‘gevoelig’) komen voor in de bredere omgeving van het plangebied (1-5km).

De Bunzing geeft de voorkeur aan kleinschalige landschappen met voldoende schuilmogelijkheden in de vorm van houtwallen, bomen en bosranden, riet- en moerasgebied. Daarnaast moet er water in de buurt zijn. Ook in open weidegebieden met sloten kan deze soort voorkomen. De Bunzing kan voorkomen in de bossen rond het plangebied en daarom incidenteel voorkomen binnen het plangebied. Er is echter geen dekking in het plangebied. Er zullen geen voortplantings- en schuillocaties verdwijnen door de beoogde plannen. Hierdoor zal er geen schade ontstaan aan de gunstige staat van instandhouding van de populatie bunzingen.

De Eekhoorn komt voor in een bosrijke omgeving en kan voorkomen in de bossen rond het plangebied. Incidenteel kan deze soort gebruik maken van de bomen binnen het plangebied. Er zijn echter geen holtes of nestplaatsen aangetroffen, die geschikt zijn voor de Eekhoorn. Hierdoor zal er geen schade ontstaan aan de gunstige staat van instandhouding van de populaties eekhoorns.

De Steenmarter leeft in steenachtige biotopen en plaatsen waar hij kan schuilen, zoals in steengroeven, rotsige hellingen en gebouwen. De steenmarter komt ook voor in parklandschappen. Hij is te vinden in de omgeving van dorpen en boerderijen maar ook in de stad. Hij heeft een voorkeur voor gebieden met oude schuren, heggen en geriefhoutbosjes. Het plangebied kan mogelijk geschikt zijn als leefgebied voor de Steenmarter. De cultuurdruk is echter wel hoog, zeker in de voortplantingsperiode. Hierdoor is het plangebied niet geschikt als voortplantingslocatie voor de Steenmarter. Er zijn in de bebouwing ook geen aanwijzingen aangetroffen die wijzen op de aanwezigheid een verblijfplaats van deze soort. Hierdoor zal er geen schade ontstaan aan de gunstige staat van instandhouding van de populatie steenmarters.

De Hermelijn komt in veel verschillende typen leefgebieden voor, zoals bossen, houtwallen, de duinen, akkergebieden en moerasachtige gebieden. Hierbij is het belangrijk dat de Hermelijn voldoende dekking kan vinden. Ook voor de Hermelijn geldt dat de aanwezige bossen rond het plangebied geschikt zijn als leefgebied. Het plangebied zelf is zeer open en de cultuurdruk is hoog, waardoor het plangebied ongeschikt is voor deze soort. De aanwezigheid van de Hermelijn binnen het plangebied kan worden uitgesloten.

Het Wild zwijn leeft in Nederland in zowel droge als natte voedselrijke loofbossen en ook in gemengde bossen. Eiken- en beukenbossen hebben de voorkeur omdat hier in de herfst het meeste voedsel te vinden is. In de bossen moeten natte moerasachtige plekken aanwezig zijn, zodat het Wild zwijn een modderbad kan nemen. Ook het Wilde zwijn kan incidenteel voorkomen in de bossen rond het plangebied, met name aan de oostkant. De cultuurdruk binnen het plangebied is echter te hoog voor deze soort. Hierdoor voldoet het plangebied niet aan de specifieke eisen die het Wild zwijn stelt aan zijn leefgebied. De aanwezigheid van deze soort binnen het plangebied kan worden uitgesloten.

De Bever komt voor in overgangsggebieden tussen land en water, o.a. in moerassen, langs beken, en rustige rivieren en meren. Langs het water moeten bossen aanwezig zijn, waar voldoende hout aanwezig is wat de Bever kan gebruiken om dammen van te maken. De cultuurdruk in en rond het plangebied is te hoog voor de Bever. Daardoor voldoet het

plangebied niet aan de specifieke eisen die de Bever stelt aan zijn leefgebied. De aanwezigheid van deze soort binnen het plangebied kan worden uitgesloten.

4.3.6 Vleermuizen

Hoewel vleermuizen zoogdieren zijn, worden deze vanwege hun afwijkende eigenschappen als afzonderlijke groep behandeld in deze rapportage. Alle vleermuizen die voorkomen in Nederland zijn beschermd (wnb-hrl).

Uit de bureaustudie blijkt dat er verschillende beschermde vleermuissoorten voorkomen in de omgeving van het plangebied, zoals Bosvleermuis, Gewone dwergvleermuis, Grijs grootoorvleermuis, Laatvlieger en Rosse vleermuis (0-1km), Gewone grootoorvleermuis, Kleine dwergvleermuis, Ruige dwergvleermuis en Watervleermuis (1-5km).

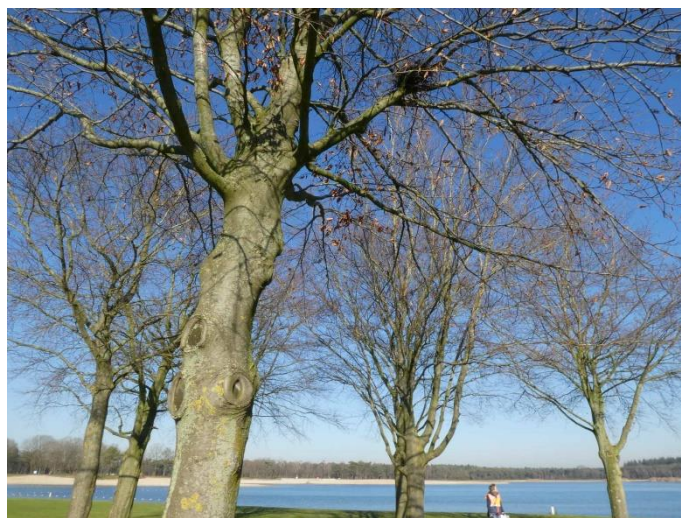
Tijdens de veldinventarisatie is een indicierend vooronderzoek uitgevoerd met betrekking tot vleermuizen. Hierbij is middels de checklist van het Vleermuisprotocol van de Gegevensautoriteit Natuur geïnventariseerd welke functies het plangebied ten aanzien van vleermuizen zou kunnen vervullen.

De aanwezige bomen binnen het plangebied zijn ongeschikt als verblijfplaats voor boombewonende vleermuizen. Er zijn in de bomen geen gaten of scheuren aangetroffen die gebruikt kunnen worden als verblijfplaats. De aanwezigheid van verblijfplaatsen van boombewonende vleermuissoorten kan worden uitgesloten.

De aanwezige bebouwing is uitvoering onderzocht op mogelijkheden voor gebouwbewonende vleermuizen. Er zijn geen invliegopeningen aangetroffen in de muren die geschikt zijn voor vleermuizen. De overstekken van het dak zijn strak afgewerkt met platen. Hier zitten geen invliegopeningen aangetroffen.

Aan de oostkant zitten tussen de dakpannen enkele kieren tussen de dakpannen die mogelijk ruimte bieden voor vleermuizen. Dit is aan de kant waar de beoogde nieuwbouw plaats gaat vinden.

Hier ligt tevens een terras dat in het voorjaar—en de zomerperiode intensief gebruikt wordt. Er is verlichting en er hangen diverse speakers direct onder de dakrand. Hierdoor is er onvoldoende rust voor vleermuizen. Tevens is hier een wand met schuingeplaatste vensters, die veel licht uitstraling geven. Hierdoor is deze kant van het gebouw ongeschikt als verblijfplaats voor vleermuizen. De aanwezigheid van verblijfplaatsen van vleermuizen kan worden uitgesloten.



Figuur 15: Inspectie van de bomen



Figuur 16: Detail afwerking dak

De bomen binnen het plangebied kunnen deel uit maken van foerageergebied van verschillende soorten vleermuizen. Er blijven echter voldoende bomen over, waardoor er geen schade zal ontstaan aan de gunstige staat van instandhouding van de populaties vleermuizen.

4.3.7 Overige soorten

Uit de bureaustudie blijkt dat de beschermde Teunisbloempijlstaart (wnb-hrl / Rode lijst status 'niet bedreigd') voorkomt in de directe omgeving van het plangebied (0-1km). Het beschermde Gentiaanblauwtje (wnb-andere soorten / Rode lijst status 'bedreigd'), Kleine ijsvogelvlinder (wnb-andere soorten / Rode lijst status 'kwetsbaar'), Beekrombout (wnb-andere soorten / Rode lijst status 'bedreigd') en Gevlekte glansvlinder (wnb-andere soorten / Rode lijst status 'bedreigd'), Gaffelvlinder (wnb-hrl / Rode lijst status 'bedreigd') en Gevlekte witsnuitlibel (wnb-hrl / Rode lijst status 'bedreigd') komen voor in de ruimere omgeving van het plangebied (1-5km).

Vlinders en libellen hebben een divers leefgebied nodig met voldoende hoge kruiden- en bloemrijke vegetaties of helofyten oevers met bijv. Riet en ondiep water om zich voort te planten. Binnen het plangebied zijn deze aspecten niet aanwezig. Hierdoor voldoet het plangebied niet aan de specifieke eisen die beschermde vlinders en libellen stellen aan hun leefgebied. De aanwezigheid van deze soorten binnen het plangebied kunnen worden uitgesloten.

5 Conclusies en aanbevelingen

In dit hoofdstuk volgt een opsomming van de conclusies en aanbevelingen. Daarnaast wordt er aangegeven of er bij het realiseren van de nieuwbouwplannen schade verwacht wordt aan de beschermde soorten binnen het plangebied.

5.1 Conclusies en aanbevelingen

Natuurgebieden	Gevolgen
Natura2000	
- Habitattypen	Natura2000-gebieden Leenderbos, Groote Heide & De Plateaux en Kempenland-West hebben habitattypen die zijn aangewezen als stikstofgevoelig. Voor de nieuwe ontwikkeling dient daarom getoetst te worden of er sprake is van stikstof depositie op de natuurgebieden.
- Soorten	Nee
NNN-gebieden	Nee
Structuurvisie Noord-Brabant	Nee

Soortgroep	Overtreding verbodsbepalingen
Algemeen	Voor de beschermde soorten, Bruine kikker, Kleine watersalamander, Bastaardkikker, Gewone pad, Aardmuis, Bosmuis, Dwergmuis, Dwergspitsmuis, Egel, Haas, Huisspitsmuis, Konijn, Ondergrondse woelmuis, Ree, Tweekleurige bosspitsmuis, Veldmuis, Vos en Wezel geldt een algemene vrijstelling in het kader van de Wet Natuurbescherming door de provincie Noord-Brabant. Er hoeft voor deze soorten geen ontheffing aangevraagd te worden. Wel dient voor deze soorten de algemene zorgplicht in acht genomen te worden.
Vogels	Nee. Indien bomen en struiken verwijderd worden, dient dit bij voorkeur buiten het broedseizoen van vogels te gebeuren, zodat overtreding van de Wet natuurbescherming wordt voorkomen. Het broedseizoen loopt globaal van 15 maart tot 15 juli. De Wnb hanteert echter geen standaard periode voor het broedseizoen; van belang is of een nest bewoond is. Indien een bewoond nest wordt aangetroffen, mogen er geen werkzaamheden uitgevoerd worden die het nest verstoren. Vogelnesten die jaarrond beschermd worden door de Wnb, zijn niet aangetroffen of te verwachten binnen het plangebied. Voor aanvang van werkzaamheden tijdens het broedseizoen dient een terzake kundige een inspectie uit te voeren ten aanzien van eventuele broedende vogels.
Jaarrond beschermde nesten	Nee
Vissen	Nee
Amfibieën	Nee
Reptielen	Nee
Zoogdieren	Nee
Vleermuizen	Nee
Overige soorten	Nee

5.2 Algemene Zorgplicht

Voor planten- en diersoorten geldt in het kader van de Wet Natuurbescherming de algemene zorgplicht. Deze bepaalt dat een ieder die weet dat zijn of haar handelen nadelige gevolgen kan hebben voor flora en/of fauna, deze handelingen achterwege dient te laten of verplicht is om maatregelen te nemen (voor zover redelijkerwijs kan worden gevraagd) die deze negatieve gevolgen zoveel mogelijk voorkomen, beperken of ongedaan maken. De zorgplicht kan gezien worden als algemene fatsoenseis die voor iedereen geldt.

In het kader van het versterken van de biodiversiteit wordt geadviseerd om stroken in een deel van de ligweides niet meer te maaien als gazon, maar de vegetatie hier meer tot ontwikkeling te laten komen. Hierdoor ontstaan bloemrijke foerageergebieden voor insecten en vlinders en schuilgelegenheden voor amfibieën. Dit kan bijvoorbeeld langs de randen van de ligweides, langs de camperplaatsen en langs het hotel. Ook de natuurbeleving van de recreant wordt daarmee versterkt. Het gebied wordt kleuriger, natuurlijker en fraaier. Over dit aspect kan desgewenst nader worden geadviseerd.

Tevens wordt geadviseerd om binnen het plangebied zones, bijv. nabij de groepen bomen met inheemse struiken aan te planten, zoals Meidoorn, Sleedoorn en Sporkenhout.

In de bomen langs de toegangsweg kunnen enkele vleermuiskasten opgehangen worden om de aanwezige vleermuizen in het bos te faciliteren.

6 Bronnen

Geraadpleegde literatuur

1. ANWB, *Topografische Atlas Nederland 1:50.000*, 2011
2. Provincie Noord-Brabant, *Structuurvisie 2010*, partiële herziening 2014, 2014.
3. Staatsblad van het Koninkrijk der Nederlanden, *Wet van 16 december 2015, houdende regels ter bescherming van de natuur (Wet natuurbescherming)*, dec 2015
4. Ecologica, *Wet natuurbescherming, samenvatting wijzigingen natuurwetgeving*, 5 november 2018
5. Ministerie van Landbouw, natuurbeheer en voedselkwaliteit, *Rode Lijsten*, Den Haag, 2004
6. Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, Zoogdiervereniging en Gegevensautoriteit Natuur 2013. *Vleermuisprotocol 2017*, maart 2017.
7. 'NDFF - quickscanhulp.nl 16-01-2020 15:53:39'

Geraadpleegde internetsites:

8. www.rijksoverheid.nl
9. www.bij12.nl
10. www.rvo.nl
11. www.regelink.net
12. www.ravon.nl
13. www.vleermuis.net
14. www.zoogdiervereniging.nl
15. www.floron.nl
16. www.floravannederland.nl
17. www.vogelbescherming.nl
18. <https://kaartbank.brabant.nl/viewer/app/natuurbeheerplan>
19. waarneming.nl

Watersnip Advies

Advies voor ecologie, landschap, water en recreatie
Watersnip v.o.f.

's-Gravenbroekseweg 154

2811 GK Reeuwijk

KvK 76653862

+31 (0)182-395460

www.watersnipadvies.info

advies@watersnip.info

